

Elegantne lavastus elegant

Straussi operett "Viini veri" Estonia Teatris

Lavastaja — **Monika Wiesler**, muusikajuht — **Paul Mägi**, kunstnik — **Eldor Renter**

Esietendus 10. septembril

"Viini veri" on üks väheseid etendusi, mis näitab, et lavastaja **Monika Wiesler** ja kunstnik **Eldor Renter** on täielikult samal lainel, kus prioriteet on antud stiilsusele. Viini opereti puhul tähendab see ajastutruudust iga viimase kui jooneni, maitsekust, peenust, kergust, lennukust, äärmist täpsust. Viinlanna **Monika Wiesleri** lavaseaded nii misanstseenides kui tantsudes on lihtsad, selged ja väga elegantsed. Nähtud neljal etendusel püsisid stseenijoonised muutumatutena, mis laseb arvata, et need on kõigi tegelaste jaoks väga täpselt paika pandud. Ka lavakujudele on lavastaja poolt mõeldud kindlad karakterid oma eripäraste joontega. Iseasi, kui palju osatäitjad nendest nõuetest etendusiti realiseerida suudavad.

Kujundus

Eldor Renteri dekoratsioonid on igas vaatuses oma kindla värvigammaga, kauni joonisega kuni pisidetailideni. Kuuldavasti on **Monika Wiesler** toonitanud **Eldor Renteri** väga kõrget taset ja tundnud kahju, et meie teatrikunstnikku mujal maades ei tunta: "Te ise ei teagi, kui palju teie töö väärt on!". Kunstnikule on etendustel avaldanud tunnustust ka publik ja aplausi on kutsunud esile avapilt ning loomulikult balli kujundus. Huvitavat lavapilti eraldi võetuna kohtab ikka, aga hoopis vähem on neid, millele tegelaste lavaletulek palju juurde annab. Balli avastseeniks on

lavastaja siin seadnud kauni kompositsiooni ja pastelsetes toonides dekoratsioonile lisavad valge-kullaga kostüümides figuurid just selle õige sära. Oskuslikult paigutatud grupid varjavad eesriide avanedes ära lavapõranda, mis aga hetke pärast vaataja pilgu ette seatakse ja kontrast on rabav — see põrand on uskumatult räpane. Ei teagi, mille tehnilise või majandusmehe kompetentsi kuulub teatris puhtus ja kord, aga lonkab see külg küll. Kummalisel kombel pole Estonia Teatris ikka veel pääsenud maksvusele tõde, et etendus on ainult siis täistabamus, kui maksimumi annavad kõik liinid ja seda igal õhtul.

"Viini verel" jäi juba teisel etendusel III vaatuses horisont liikuvate lehtlate taha kinni, neljandal esitusel rippusid II vaatuse liikuvate dekoratsioonidetailide küljes mingid arusaamatud juhtmed, mitmel õhtul oli äpardusi ratastega diivaniga jne. Kokku jääb mulje, nagu lavatehniline personal ja kunstiline tegelaskond ajaksid kumbki erinevat joont.

Muusikast

Dirigent **Paul Mägi** on end taas näitamas kui suurepärasst stiilitundjat. Tema töö orkestriga on olnud tulemuslik ja operetitaju on jõudnud iga orkestrandini. Tavalised teatrikülastajad eriti dirigenti ei jälgi, aga **Paul Mägi** dirigeerimisviisile tasuks tähelepanu pöörata — tal on väga plastilised pehmete randmeliigutustega käed, muutmata seejuures liiga "ujuvateks", löök on fikseeritud ja kõik rõhud-punktid paigas. Orkester musitseerib emotsionaalselt ja tähelepanelikult.

Tekstist

Osaliselt läks tõlketekst üldisest stiilist kõrvale, otsekuu oleks tõlkija **Neeme Kuningas** pidanud primaarseks oma sõnaseadmisoskust, mitte loo hingust tervikuna. Näiteks I vaatuses Peaministri ja Voorimehe stseenis oli alliteratsioonile baseeruvate solvangute jada liiga pikk — sellega venis stseen ja Peaminister tõrjuti oma rolli suhtes kaotusseisu enne, kui see õieti alatagi jõudis. Mõnede fraaside efekt on küllalt odav. Päris vaimukas on Peaministri rollile loodud vigadega eesti keel. Samas aga ei veennud mind need kohad, mis peavad kujutama Peaministrilt omaette mõttes öeldud lauseid, mis on korrektses vigadeta keeles. Oma loogika selles ju on (mõttes räägib inimene emakeelt ja õigesti), aga ehk oluks see põhjendatud siis, kui meil valitseks kakskeelsus, millest kõik vaatajad aru saavad.

Osatäitjatest

Vokaalselt hiilgab üle teiste **Ivo Kuusk**. Kui enamik osatäitjaid laulab operetti üldse, siis **Ivo Kuusel** on see Strauss. Õnneks on straussilikku laulmist veelgi — **Annika Tõnuri**, **Mati Kõrts**, **Alar Haak**, **Ervin Kärvet**.

Esimestel etendustel oli mitmelt lauljalt — ka kogunud artistidelt — kuulda forsseerimist, mis võis aga olla tingitud Tampere-talo ja Estonia Teatri akustilistest kontrastidest. Praeguseks on lauljad jälle kodunemas koduteatri umbse kõlaga ja viimastel etendustel oli forsseerimist tunduvalt vähem.

Mänguliselt on uue kvalitee-

antselt viinlannalt

"Viini veres" kinnitab tantsijanna Franciska Cagliari (Sirje Puura) krahv Zedlaule (Ivo Kuusk): "Olen teid valmis jagama diplomaatiaga, aga mitte teiste naistega!"

—GUNNAR VAIDLA foto

dini jõudnud **Voldemar Kuslap** Peaministrina, kes igal etendusel on lisanud nüansse. Üheks publiku lemmikuks on kujunenud **Katrin Karisma** õmblejanna Pepi rollis. Üheks kõrgpunktiks on tal komtesside tantsu stseen, kus ta toob meisterlikult välja vahe tantsu tegeliku oskamise ja osatahtmise vahel. Samas osas on nooruke **Margit Saulep** väga püüdlik, hea lavalise liikumisega, puhta intonatsiooniga, aga esinemises veel küllaltki kramplik ja mitte alati ei kosta noor artist üle orkestri. Mõlemad tantsijanna Cagliari kehatajad — **Sirje Puura** ja **Pirjo Levandi** — on sarmikad näitlejad, aga Sirje Puura on nüansirikkam, ka hääles on rohkem värve ja roll on sädelevam. Täiuslik krahvinna on etenduses **Anni-**

ka Tõnuri, väga elegantne, graatsiline, võluv, hääleliselt puhas ja kõlav. Ainukeseks segavaks momendiks on tema sühäälik, mis liigselt nii laulus kui kõnes esile tõuseb. Sama häälikuga on probleeme ka **Pirjo Levandil** ja **Alar Haagil**. Krahvinna **Zedlau Helgi Sallo** kehatuses on minu arvates vähem aristokraatlik, laulmisaaneriil sama nagu näiteks "Suudle mind, Kate". Krahvid — **Ivo Kuusk** ja **Mati Kõrts** — on tugevamad ja stiilsemad vokaalis, mängus kumab läbi maavillane külg. Krahvi kamerteenri **Jozefina** on **Tõnu Kilgas** laulmas tenori partiid, millega ta hakkama saab, kuigi kõrged noodid pingutusega kätte tulevad ja sellega kohati kvaliteedis kannatavad. **Alar Haak** samas osas on oma õiges

hääleliigis, üllatavalt vaba lavalise liikumisega ja hea lavalikõnega, mis annab tulevikuks lootusi.

Väiksematest osadest on toredad kujud loonud **Teo Maiste** ja **Ervin Kärvet** karusselliomanikuna, **Tiit Tralla** ja **Kalju Karask** Voorimehena. Teenijanna **Anna** osatäitjad **Marika Eensalu** ja **Mare Jõgeva** on ka rahvapeo solistid III vaatuses, milline partii **Marika Eensalule** on sobivam, **Mare Jõgeva** on madalama registri juures liiga pingutatult laulmas.

Kokkuvõttes jääb etendusest domineerima lavastuse ja kujunduse kõrge tase ning suurepärase muusika.